

Obsah

O autorech	7
Úvod	10
Trochu historie a obecností	20
Slovníček základních pojmů	24
Povšechně o hmotě zvané kámen	29
Chvála řemesla kamenického	34
Čechy - nepřeborná pokladnice užitého kamene	37
Jednotlivé druhy hradního kamene	41
Minerály skládající hradní kámen	49
Abecední výběr hradů přemyslovské doby	55
Pár slov závěrem	173
Literatura	176
Rejstřík	179

Rejstřík

Do rejstříku nejsou zahrnuta hesla, která se v textu opakují zvlášť čteně – hrad, hradní kámen, Přemyslovci, Čechy, názvy nejfrekventovanějších minerálů (křemen, živec a jeho odrůdy, slidy a amfibol) a jména autorů publikací uvedených v seznamu literatury.

- adamitě 127
- agregát 50, 58, 72, 96, 112, 122, 144
- akcesorie 28, 49, 116, 168
- Albrecht bavorský 159
- Albrecht kadaňský 121
- Albrecht z Valdštejna 77, 80, 155
- alpsko-karpatská jednotka 38
- amfibolicko-biotitický 112, 113, 168
- amfibolit 24, 26, 31, 38, 42, 46, 68, 69, 85, 90, 102, 121, 123, 147
- amorfní 52
- analcim 25, 49, 74, 79, 165, 166
- analcimit 30
- analyzátor 17
- andaluzit 137
- andezit 24, 30, 38, 39, 42, 46, 96, 149, 151, 156, 175
- Angerbach 16, 22, 42, 55-59, 146, 149, 176
- Anna Přemyslovna 21
- apatit 49, 59-61, 63, 91, 92, 103, 104, 109, 114, 122, 128, 129, 137, 162, 168
- architektonický článek (prvek) 22, 24, 35, 37, 42-44, 62, 90, 96, 149
- arkóza 24, 39, 42-44, 131, 133
- armádní 71
- backstein 24, 31
- Bakov nad Jizerou 111, 169
- Barbarossa 22
- barokní 8, 68, 80, 144
- Barrande J. 24, 38
- Barrandien 24, 38, 43, 44, 95, 96, 132, 150, 153, 171, 172, 174
- bašta 24, 159
- Bavorové 144
- Bavory 38, 159
- bazalt 7, 24, 25, 39, 46
- bazanit 24, 25, 30, 39, 46, 81, 98, 99
- bazický 38
- bazilika sv. Jiří 66, 125, 126
- bažiny 142
- Bedřich 21
- Bechyně 42, 55, 56, 60, 61, 85
- bělohorský 124
- Beneš 84
- bergfrit 24, 25, 33, 84, 108, 153, 163, 169
- Bernard z Pfaffenbergu 95
- Beroun 171
- Berounka 12, 93, 95, 149
- beton 31, 37, 107
- Bezděz 14-16, 39, 42, 46, 55, 56, 62-64, 77, 79, 167, 175
- Bílá paní 136
- Bílá věž (Házmburk) 73
- Bílá věž (Pražský hrad) 125
- Bítov 16
- bitumenní 58, 94
- Blanice 112
- Blatná 81
- bobovitý rozpad 165
- Bohumil z Budčtic 157
- Boleslav I. 21
- Boleslav II. 21
- Boleslav III. 21
- Boleslav Chrabrý 21
- Boreš z Oseka (Rýzmburka) 129, 138

- sádrovec 49
 sagenit 53
 Sázava 48, 68, 75, 146
 sedimenty (sedimentární) 24, 26–28, 30, 31,
 37, 39–41, 43–47, 49, 50, 53, 58, 76, 77, 82,
 93, 94, 107, 124, 132, 133, 135, 153, 156,
 171, 172, 174, 178
 seismický 82
 sekeromlaty 34
 sericit (sericitizace) 53, 58, 72, 82, 89, 94, 96,
 103, 132, 141, 144, 152
 serpentín 53
 serpentinit (serpentinizace) 53, 65, 85
 sesuv 73
 Severní moře 161
 sfingy 34
 Schwarzenberkové 119, 159, 161, 167
 Sibiř 38
 silicispongie 76
 silicit 25, 27, 30, 38, 44
 sillimanit 53, 60, 61, 68, 85, 129, 157–160
 silur (silurský) 27, 38, 150
 sírany 49
 sirníky 49, 52
 Skalná 80
 skalní hrad 37, 86, 134, 177
 Skandinávie 38, 49
 sklo (sklovitý) 38, 49, 50, 52–54
 skoryl 53, 54, 70
 Slapany 81
 Slavkovský les 38, 109
 slepenec 26, 28, 30, 38, 39, 41–44, 75, 77,
 93–97, 108, 124, 131–133, 149, 153, 154,
 169, 172, 174
 Slezsko (Slezané) 163, 176, 177
 slín 26, 39, 74
 slínovec 26, 39, 74
 sloj 30, 82
 sloupcovitá odlučnost 26, 64, 74
 slovanský 10, 29, 80
 Sluhy 125
 Smil z Ronova 102
 smrčinský 80, 82, 83
 Soběslav I. 21, 22, 124, 146
 Soběslav II. 21, 129
 sodalit (sodalitický, sodalitový) 25, 53, 63,
 78, 79
 sochaři 30, 34
 sokolovská pánev 40, 43, 108
 sonnenbrand 165
 sopečný 13, 24, 25, 28, 77, 154
 sopouch 65
 soudržnost 78, 133, 156
 souřadnicová síť 55, 56
 spessartit 28, 42, 59
 spilit 38, 93, 95, 96
 spodnoordovický 44, 171, 172
 spodnotriasový 44, 163
 spráš 30, 40
 Spytihněv I. 21
 Spytihněv II. 21, 124
 Stadice 20
 Stará Boleslav 22
 Staré Kestřany 28, 42, 45, 55, 56, 142, 143
 starohory 37, 38
 staropaleozoický 24, 80, 116
 starosedelský 40, 108, 120
 Starý Hrádek 75
 Starý Plzeňec 22
 stavební kámen 17, 23, 24, 31, 36, 37, 39, 41,
 44, 46, 48, 51
 stavivo 26, 29, 31, 37, 45
 stülpnomelan 53, 82, 140, 141, 178
 strahovský 124
 Strakonice 42, 55, 56, 90, 144, 145
 struktura 32, 41, 51, 126
 struskovitý 46, 81
 Středočeský kraj 55, 62, 68, 75, 95, 110, 140,
 149, 153, 169, 171
 středočeský pluton 39, 45, 119, 143, 168
 středověk (středověký) 12, 14, 15, 18, 19,
 22–25, 31, 32, 34, 36, 37, 40, 41, 48, 133,
 136, 164, 166, 176
 Střela 131

- Sušice 157
 sv. Eberhart 80
 sv. Kliment 22
 sv. Vojtěch 22
 Svatovítská katedrála 35
 světlé minerály 60, 61, 129
 Světlík 102
 světová válka 77
 svrchnokřídový 43, 44, 77, 170
 syenit 30

 šatlava 95
 šíje 28, 115
 Šlikové 108
 Štěpán z Pálče 171
 štěrk 30, 133
 štěrkopísky 37, 40, 75
 štipatelnost 132
 Štýrsko (štýrský) 95, 100, 159, 177
 Šumava (šumavský) 18, 26, 38, 45, 145, 158,
 160–162
 Šumburk 121
 Šumná 121
 Švédové 98, 115
 Švihov 35

 Tábor 39, 47, 60, 84, 127
 táboritský 84, 106
 Tachov 22, 42, 55, 56, 75, 129, 145–148,
 176
 Tachovský vrch 62, 63
 Tanzanie 29
 tanzanit 54
 Tas 163
 tefrifonolit 28, 42, 46, 77–79
 tefrit 25, 30, 39, 46
 Těšnice 60
 textura 41, 115, 116, 122
 těžké minerály 53, 86, 87, 111, 156
 thorit 54
 titanit 54, 59, 63, 69, 79, 82, 116, 122, 123

 tmavé minerály 24, 25, 114, 127, 168
 tmel (tmelový, tmelotvorný) 26, 44, 76, 78,
 86, 87, 110, 125, 133, 135, 153, 155, 164,
 170, 172
 Točník 15, 171, 172, 174, 175
 tonalit 39
 torzo 77, 86, 88, 106, 112, 115, 121, 127, 138,
 140, 153, 155
 travertin 30, 44
 triasový 37–39, 163, 164
 truhlářský mistr 35
 Trutnov (Trutnovsko) 39, 44, 163
 třenický 44, 171
 třetihory (třetihorní) 37–41, 43, 46, 65, 73,
 75, 77, 81, 82, 99, 162, 175
 třicetiletá válka 11, 62, 68, 71, 77, 80, 90, 98,
 102, 121, 134
 Třisov 10
 tuf 42, 95, 140, 141, 154
 tufolávy 39
 turmalín (turmalinický) 27, 49, 53, 54, 68,
 70, 85, 111–113, 145, 159, 160
 Turnov 18, 134, 155
 turon (turonský) 76, 77, 86, 110, 111, 124,
 126, 135, 169, 174
 tvárnice 37
 tvrdost 41, 51, 77
 tvrz 10–12, 15, 28, 29, 31, 45, 57, 77, 140,
 142, 176, 178
 Týřov 12–14, 42–45, 55–57, 93–96, 149–151,
 174–178

 U devíti křížů 163
 uhelná sedimentace 39
 uhlí 30, 40
 úlomkovitý 24–27, 30, 43, 44, 76, 78, 86, 96,
 97, 125, 152, 170
 ultrametamorfity 26, 31, 46, 90
 Úpa 163
 Úpoř 149
 Uršula 80

usazená hornina 24, 25, 27, 28, 30

usazenina 26, 30, 40

Ústecký kraj 73, 90, 121, 138

Uxmál 13

užitný kámen 37

Václav (sv.) 21, 124

Václav I. 12, 21, 57, 77, 93, 95, 108, 136, 144, 149

Václav II. (kníže) 21

Václav II. (král) 21, 62, 80, 106, 110, 124

Václav III. 12, 20, 21, 106, 169

Václav IV. 64, 100, 127, 129, 131, 153, 161, 167, 171

Václav Koranda 106

Václavský hrad 80

Valdek 42–44, 55, 56, 153, 154, 176, 177

Valdštejn (Valdštejnové) 42, 55, 56, 77, 80, 115, 138, 155, 156, 169, 174

Valečov 37, 44, 174

valoun 28, 43, 133, 149, 153, 154

valy 11, 22, 28, 57, 64, 75, 165, 171, 174

vápenec (vápencový) 26–28, 30, 38, 39, 42, 44, 48, 49, 51, 66, 68, 95, 103, 110, 111, 150, 169, 170, 174

vápno 35, 51

variský 38, 39

váté písky 40

Velhartice 42, 55, 56, 157, 158, 175

Velíz 18, 22

velkopřevorství 144

Velký Bezděz 62

Veveří 16

Vildštejn 80, 117

Vilém Zajíc z Valdeka 153

Vimperk 42, 55, 56, 159, 160

Vítkovci 66, 88, 117, 161

Vítkův hrádek 161

Vítkův kámen 18, 42, 55, 56, 161, 162, 175

Vízmburk 37–39, 42, 44, 55, 56, 163, 164

Vladislav I. 21

Vladislav II. 21, 131

Vladislav Jindřich 21

Vladivoj 21

Vltava 22, 66, 119, 136, 137, 167

Vnislav 20

Vohlburg (Vohlburgové) 22, 129

Vojen 20

vojenský újezd 153

Vok z Hruštic 134

Volštejn 42, 46, 55, 56, 165, 166, 176

Volyňka 144

Vratislav I. 21

Vratislav II. 21, 124

Vrchlický J. 157

vrstevnatost (vrstva, vrstevní) 26–28, 30, 32, 78, 82, 111, 126, 130, 132, 133, 135, 140, 156, 163, 164, 169, 170–172, 174

Vršovci 18

vulkanismus (vulkanity, vulkanický) 24, 26, 30, 37–40, 45, 46, 53, 63–65, 73, 77, 81, 82, 90, 96, 99, 116, 149, 151, 152, 166, 173, 175

výbrus 17, 23, 175

vyrostlice 25, 28, 45

Vysočina (kraj) 55

Vyšehrad 55, 98, 124

vytříděnost 111, 155

vyvěřlina (vyvěřelý) 25–28, 30, 31, 41, 45–47, 65, 119, 127, 162, 175

Waldviertel 162

weinsberský 162

Wittigstein 161

xenotim 54, 60, 122, 129

Zajíc Oldřich 171

Zajíc Vilém 153

Zajíc Zbyněk 73

základní hmota 25, 28

zámky 12, 23, 60, 77, 88, 117, 119, 131, 137, 142, 146, 159, 176–178

- zástupci živců 25, 52
 Závist 10
 Závíř z Falkenštejna 21
 Zdislav z Lemberka 169
 zdivo 25, 28, 33–35, 44
 zedníci 34, 35
 zelená břidlice 28, 42, 115
 zeměpisné souřadnice (délka a šířka) 55, 56
 zemská hranice 163
 zemská kůra 45, 51–54
 zeolity 54, 64
 zirkon 53, 54, 60, 86, 91, 92, 104, 109, 111,
 114, 122, 128, 129
 zkamenělina 26, 38, 170
 zkřížené nikoly 17
 zlatá opuka 125, 126
 Zlatá stezka 159
 Zlaté Hory 53
 Zlatník 115
 znělec 25, 30, 39, 46, 62, 63, 175
 zoisit 54, 122, 123
 zřícenina 12, 15–18, 23, 47, 64, 73, 84, 93, 98,
 100, 102, 106, 121, 131, 132, 134, 140,
 149, 153, 161, 163, 165, 169, 173, 174,
 176, 177
 Zvíkov 16, 36, 42, 45, 55, 56, 144, 167, 168,
 178
 Zvířetice 38, 42, 44, 55, 56, 111, 155, 169,
 170, 174
 žabák 154
 Žacléřsko 39
 Žebrák 42–44, 56, 171, 172, 174, 175
 žebroví 24, 31
 železitý 27, 140, 152, 153
 Železná hůrka 40, 81
 Železné hory 38, 102
 železné rudy 53
 Železný Brod (Železnobrodsko, železno-
 brodský) 18, 38, 47, 115
 žíla 25, 30, 58, 59, 70, 73, 74
 žilná vyvřelina 25, 27, 28
 žula 14, 25, 26, 30, 38, 45, 49, 69, 80, 82, 83,
 85, 93, 97, 100, 101, 107–109, 113, 117,
 127, 137, 142, 146, 147, 153, 162, 175

- borský masiv 146, 147
 Bořivoj I. 21, 22, 124
 Bořivoj II. 21
 bosování 25, 80, 167
 Bradlec 42, 46, 55, 56, 64, 65, 175
 bradlo 65
 braniborský 21, 62
 brekcie 30, 42, 102, 149, 151
 Britské ostrovy 36
 Brno 17
 Brodeslavský potok 93
 Broumov 16, 39
 Břetislav I. 21, 124
 Břetislav II. 21
 břidlice 28, 30, 31, 38, 42, 43, 57, 93, 95, 115, 116, 131, 132, 140
 břidličnatost 25–27, 57, 58, 61, 68, 70, 90, 92, 103, 105, 116, 122, 130, 132, 138, 139, 144, 148, 159, 160, 175
 břit 25, 144, 167
 Buchlov 16
 buližník 25, 30, 38, 44, 96, 133, 153, 154, 172
 Buquoy 16
 Buškové z Velhartic 157

 cenomanský 124, 125
 cihla 24, 37, 50
 cihlářský 24, 37, 50
 cimbuří 25, 28, 62, 80, 100
 císařský 71, 115, 117, 159
 cisterna 25, 62
 cordierit 49, 88, 89, 128–130, 159
 Cvilín 16

 čedič 24, 28, 30, 49, 169, 173, 175
 čedičový 24, 25, 30, 38, 42, 46, 62, 64, 73, 74, 78, 81, 90, 98, 99, 116, 165, 166, 175
 čepy 35
 Černá věž (Házmburk) 39
 Černá věž (Cheb) 80, 81
 Černá věž (Loket) 108

 Černá věž (Pražský hrad) 124, 126
 Černé moře 161
 Černošín 165
 Červený Kostelec 44, 163
 česká kotlina 39
 České Budějovice 39, 56
 České středohoří 39, 73
 česko-moravsko-rakouské pomezí 45, 100, 117
 česko-polské pomezí 38
 Český Krumlov 42, 55, 56, 66, 67, 88
 Český les 38, 130
 Český masiv 38, 39
 Český ráj 155
 Český Šternberk 16, 42, 48, 55, 56, 68, 70
 čtvrtohory 39, 40

 Daliborka 125
 Dalimilova kronika 163
 deformace 145
 dělitelnost 78, 92
 Děpolt II. 129
 depozitář 77
 deskovitý 26, 164
 Dětrich Hroznata 73
 devon 24, 27, 38, 174
 diabas 25, 28, 38, 46, 47, 95, 116, 154
 diopsid 53, 67
 diorit 30, 45
 dírkovci 126
 Diviš z Říčan 140
 Divoká Orlice 106, 107
 Dlouhá mez 102
 doba kamenná 29
 Dolní hrad 62, 66, 95, 137, 149
 dolomit 30, 49, 50, 66, 68
 Doupovské hory 39
 droba 25, 42, 93, 96, 140, 172, 174
 druhoohory 38, 41
 dřík 25
 durbachit 25, 39, 42, 45, 112–114, 168

- dutinatý 81
 dvojslídny 117, 137
 dvořan 93, 140, 159
 Džbán 76
- egin 25, 50, 79
 Egypt 34, 36
 Eibenstock 109
 eklogit 7, 31, 38, 85
 elektronová mikrosonda 17, 23
 Eliška Přemyslovna 21
 encolit 34
 epidot 28, 50, 116, 122
 Evropa 29
- falc 25, 80
 famulus 35
 Ferdinand III. 11, 102
 Filla E. 73
 flankovat 24
 flogopit 50, 53, 67
 fonolit 14, 25, 28, 30, 39, 42, 46, 62, 63, 79, 175
 foraminifery 126
 forsterit 50, 52, 66, 75
 fortifikace 11, 25, 31, 75
 fosforečnany 49
 Francie 34
 Františkovy Lázně 40
 Frýdlantský výběžek 72
 fylit 25, 26, 31, 32, 38, 42, 46, 47, 80–82, 131–133, 175
 fylitizovaný (fylitický) 57, 75, 116, 132, 175
- gabro 30
 geologie (geologický) 7, 8, 24, 44, 173, 177, 178
 glaukonit 50, 76, 111, 126
 gotický 8, 36, 60, 62, 66, 108, 119, 131, 142, 157, 159
 Grabštejn 42, 45, 55, 56, 71, 72
- grafický srůst 58
 grafit (grafitický, grafitoidní) 25, 50, 66, 67
 granát 7, 27, 49–51, 53, 60, 62, 63, 79, 86, 87, 90–92, 103–105, 137–139, 154, 175
 granit (granitický) 25–28, 30, 39, 42, 45, 81–83, 101, 106–109, 112–114, 117, 118, 127, 128, 136, 137, 142, 143, 147, 161, 162, 168
 granitoid (granitoidní) 102, 107, 118, 137, 143, 147, 162, 168
 granitový porfyr 57–59
 granodiorit (granodioritový porfyr) 26, 30, 39, 42, 45, 71, 72, 106, 107, 119, 120, 161, 162, 168
 granulit 7, 26, 31, 38
- Hájek z Libočan 77
 haklíky 35
 Hamerský potok 88
 Havlovice 163
 Házmburk 42, 46, 55, 56, 73, 74, 175
 hematit 49, 50, 106
 Heřman z Lemberka 169
 hladamorna 155
 Hláška 167
 Hlavačov 16, 22, 37, 40, 42, 44, 55–57, 75, 76, 146, 176
 hlavačovské štěrkopísky 40
 hlinitokřemičitany 49–53
 Hlízová věž 120
 Homo sapiens 10, 29
 Horní hrad 66, 95, 137, 149
 Horní Rakousy 159
 Horní tvrz 28, 142
 horotvorná činnost 31
 horotvorný pochod 38, 39, 85
 Hořice 111
 Hořovice 153
 Hostivít 20
 Houska 42, 44, 46, 55, 56, 77–79, 174
 Hrabišicové 138

hradba 11, 22, 24, 26–28, 75, 80, 95, 102,
 103, 121, 124
 Hradecký potok 57
 hradiště 10, 11, 15, 18, 22, 29, 40, 57, 60, 71,
 75, 80, 88, 102, 124, 140, 146, 176
 Hrazany 10
 hroty 27, 29, 34
 Huderka 95
 Huertovo křídlo 157
 Hůrka 22, 40
 husité (husitský) 60, 71, 80, 90, 98, 102,
 110, 117, 121, 127, 129, 134, 138, 140,
 149, 155, 165, 167, 171
 „husté“ ruly 138
 hyalofán 50, 63, 177
 hydroxidy manganu 52
 hydroxidy železa 51, 135
 Hynek Krušina 98

 Cheb (Chebsko) 22, 40, 42, 46, 55, 56, 80,
 81, 117
 chebská pánev 82
 chebské fylity 80
 Chebský hrad 16, 22, 42, 80–83, 90, 121
 chemogenní sedimenty 30, 44
 chlorit (chloritizace, chloritizovaný) 28, 44,
 49, 50, 59, 69, 72, 82, 86, 89, 94, 96, 106,
 107, 109, 116, 122, 127, 132, 138, 139,
 141, 150, 152, 160
 choustnická ortorula 85
 Choustník (choustnický) 42, 47, 55, 56,
 84, 85
 Chrudim 102

 iddingsit (iddingsitizace, iddingsitizova-
 ný) 50, 74, 81
 ignimbrity 39, 154
 ilmenit 69, 41, 49, 51, 53
 inkové 34
 intermediální 39
 Itálie (italský) 11, 34, 90, 110

Jakobínka 137
 Jan Bleha 60
 Jan Hus 171
 Jan Lucemburský 60, 73, 149, 171
 Jan z Michalovic 110
 Jan Žižka 127, 140, 144, 169
 Jaromír (kníže) 18, 21
 Jaroslav z Hraštic 134
 Javornice 57
 Jednota panská 127
 Jestřebí 37, 42, 44, 55, 56, 86, 87, 156, 174
 Ještědsko 38, 39
 Jihočeský kraj 55, 60, 66, 84, 88, 100, 112,
 117, 119, 127, 136, 142, 144, 159, 161, 167
 Jihomoravský kraj 140
 jíl (jílovec, jílový, jílovitý) 25–27, 30, 39, 43,
 46, 49–51, 54, 76, 82, 86, 94, 96, 97, 133,
 135, 155, 156, 170
 Jince 153
 Jindřich Břetislav 21
 Jindřich z Lipé 149
 Jindřich z Rožmberka 127
 Jindřichův Hradec (jindřichohradecký) 42,
 55, 56, 88–90
 Jirásek A. 20
 Jiří z Poděbrad 68, 90, 106, 115, 138, 165
 Jizera 18, 110, 169
 Jizerské hory 38
 jižní Čechy 26, 38, 114, 144, 175
 johanité 144
 Josef II. 93
 jura 39

 Kadaň 42, 48, 55, 56, 90–92, 121, 175
 Kadaňský hrad 42, 48, 55, 56, 90–92, 121,
 175
 kalcit (kalcitový) 26–28, 44, 48–51, 64, 66,
 67, 103, 110, 111, 115, 116, 123, 126,
 150–152, 155, 169, 170, 174
 kambrium (kambrický) 24, 27, 38, 43–46,
 96, 149–151, 153, 154, 175

- Kamenice 115
 kameníci (kamenictví, kamenický) 24, 26,
 31, 34–37, 41, 78, 95, 118, 156, 167, 177
 kamenolom 26, 85, 107, 118
 kamenožehrovický 124
 kamýk 65, 166
 Kanada 38, 52
 kaolin (kaolinit, kaolinitový, kaolinitický,
 kaolinizace) 49, 51, 54, 78, 86, 87, 96, 97,
 125, 156, 163, 164, 170
 kaple 8, 22, 33, 66, 80, 82, 100, 155, 167
 kaple sv. Jiří 66
 karbon (karbonský) 27, 39, 75, 76, 93, 97,
 124, 133, 146, 147, 177
 karbonát (karbonátový) 26, 27, 31, 44, 49
 Karel IV. 100, 106, 124, 131, 149, 157, 171
 Karlovarský kraj 55, 80, 108
 karlovarský pluton 38, 109
 karlovarský zákon 54, 108, 117
 Karlštejn 15, 44, 62, 131, 174
 kasárna 90
 kastel 22, 26, 90, 149
 katedrály 34, 35
 Keltové (keltský) 10, 29, 36
 kenozoický 39, 40
 keratofyr 38
 kladensko-rakovnická pánev 39, 97
 Klapý 73
 klášter 15, 68, 132, 146
 Klášterec nad Ohří 121
 klášterní dílny 34
 Klatovy 39, 157
 klíny 29, 34
 Klokočské skály 134
 klouček slepenec 153
 Knóssos 13
 Kokořín 15, 174
 Kolovratové 159
 Komorní hůrka 40, 81
 Konrád I. (Brněnský) 21
 Konrád II. Ota 21
 Konrád IV. 108
 kontaktně metamorfovaný 31
 kopáky 35
 koráli 170
 koroze 81
 Kosmas 20, 22, 95
 Kost 15, 35
 kozárovický 168
 Kožlany 57, 75, 146, 149
 Krajířové 100
 krakorec 26
 Královéhradecký kraj 55, 64, 98, 138, 163
 Kralovice 57, 93
 královský 12, 15, 16, 20, 22, 45, 60, 62, 88, 93,
 95, 100, 102, 115, 131, 138, 146, 149, 153,
 159, 167, 171
 Kralupy nad Vltavou 38
 Krásná Lípa 39
 Krašov 16, 17, 32, 42–44, 55, 56, 93, 94
 Kréta 13
 Krkonoše 38
 krkonošsko-jizerský pluton 38
 Krušné hory (Krušnohoří, krušnohorský)
 38, 39, 47, 48, 109, 121, 123, 139, 145,
 175
 krystalický 88
 krystalický vápenec 26, 42, 48, 66, 68
 krystalinikum 7, 90, 102, 121, 123, 139,
 160, 175
 křemenec (křemencový) 26, 30, 38, 40, 42,
 44, 49, 171, 172, 174
 křemenný 26, 27, 30, 38, 39, 45, 58, 78, 86,
 87, 94, 106, 110, 122, 124
 křemičitany 49, 50, 52–54, 66, 141, 172
 křemičité houby 76
 Křesomysl 20
 křída (křídový) 26, 37–41, 44, 62, 74–78, 86,
 87, 103, 107, 110, 111, 124–126, 134, 135,
 140, 150, 155, 156, 169–171, 174
 Křivoklát (Křivoklátsko) 16, 18, 22, 35,
 42–44, 55, 56, 75, 94–97, 174

- křivoklátsko-rokycanské pásmo 45, 96,
149, 151
křížácký 90
kulm 39
kůlové stavby 10–12
kulovitá odlučnost 26
Kumburk 38, 42, 46, 55, 56, 64, 98, 99, 175,
178
Kunětická hora 35, 175
Kunhuta Přemyslovna 21, 62
Kuthan 140
kvádrový 26, 62, 78, 86, 118, 127, 135,
155, 174
kvarcitický 157
kyanit 51, 60, 90–92, 138, 139, 175
kyselina chlorovodíková 76, 110
kyselina sírová 52

lamači kamene 35
lamina (laminace) 26
Landštejn (landštejnský) 42, 45, 55, 56, 100,
101, 117, 175
lavicovitý 26, 78, 130, 138, 159, 169–171, 174
lávový 30
Lesní čtvrt 162
leukokratní 127, 142
Levý Hradec 22, 29, 124
Libá 81
Liberecký kraj 55, 56, 71, 77, 86, 115, 134, 155
Libochovice 73
Lichnice 27, 33, 42, 55, 56, 102–105
Lichtenburkové 73
limonit (limonitový, limonitický) 51, 58, 72,
82, 86, 108, 132, 133, 140, 144, 150, 155,
157, 170, 172
lineace (lineární) 68, 138
Lipenská přehrada 161
Lišanský potok 75
Litice (litický) 42, 55, 56, 106, 107, 175
Lobkovicové 110
lokátoři 35

Loket (loketský) 16, 40, 42, 43, 45, 55, 56,
108, 109, 177
lom (lomový, lomařství) 14, 24, 26, 27, 35,
60, 124, 126, 168, 178
loupeživí rytíři 11, 64, 155
Lucemburkové 60, 62, 64, 73, 102, 129, 149,
157, 171
lucemburský 44, 45, 95, 171
Lukov 161
Lužice 39
Lužická Nisa 71
Lužické hory 39
lužický pluton 38, 72
Lužnice 60, 127

magister operis 35
magma (magmatický) 26, 30, 45, 52, 53
magmatický 26, 30, 38, 72, 81
magnetit 49, 51, 65, 74, 81, 99, 105, 116, 145,
151, 166
Mácha K. H. 73, 77, 98, 110, 149, 155,
173–176
Majestas Carolina 171
malta 32, 133
Manětín 97, 131–133
mapový atlas ČR 55
Marie Terezie 90
Markomani (markomanský) 10, 36
Markvart z Lemberka 169
Markvartici 98, 110, 155
masiv 7, 26, 30, 37–39, 83, 107, 118, 146, 147,
160, 168, 177
masivní 30, 58, 59, 111, 125, 172, 174
mechovky 170
melafyr 39
melanit 51, 62, 63, 79
mesolit 34
Městský hrad 90
metabazalt 38
metamorfit (metamorfóza, metamorfova-
ný) 7, 24–26, 30, 31, 37, 38, 41, 46, 47, 53,

- 58, 66, 67, 70, 71, 85, 90, 115, 119, 120,
128, 130, 139, 175, 177
- migmatit (migmatitizovaný) 26, 31, 38, 42,
46, 48, 66, 68, 88–90, 92, 103, 104, 112,
121–123, 128, 138, 148, 158, 159, 175
- Mihulka 125
- Michalovice 18, 38, 42, 44, 55, 56, 110, 111,
155, 170
- mikrofosilie 111, 126
- mikrofotografie 17, 23
- mikroskop (mikroskopický) 8, 17, 30
- Milhosticové 131
- milínskė vrstvy 171
- Minós 13
- Mírová 135
- Míšeň 138
- Mladá Boleslav 18, 110, 170, 174
- mladší doba kamenná 29
- mlži 170
- Mnata 20
- moldanubikum (moldanubický) 7, 26, 38,
85, 88, 89, 101, 112, 117, 118, 127, 130,
137, 145, 148, 158–160
- monominerální 49
- Morava 15, 16, 38, 39, 114, 176–178
- mořský 39, 43, 94, 173
- Most 138
- mramor 26, 31, 48, 66, 67
- mrazuvzdornost 41, 118
- mučírna 95
- Myšec 42, 45, 55, 56, 112–114, 175
- Návarov 15, 18, 42, 47, 55, 56, 115, 116, 175
- nefelín (nefelinický) 24, 25, 52, 65, 74, 81,
99, 166
- nefelinit 30, 39, 62, 64, 65, 74, 165, 166
- Nehvizdy 125
- Neklan 20
- Německo 11, 34, 38, 71, 72
- neolit 29, 34
- neoproterozoikum 132, 171, 174
- Netolice 22
- Nezamysl 20
- Nežárka 88
- nivní 142
- nižší šlechta 11, 28
- Norimberk 80, 129
- Nové Hradky 27, 42, 45, 55, 56, 118, 175
- Novohradské hory 38, 162
- obelisk 34
- objemová hmotnost 76
- obytná věž 64, 88, 100, 138
- odlučnost 26, 64, 74, 118, 121, 150
- ohárecké krystalinikum 90
- Ohře 80, 82, 90, 91, 108, 121
- okátá rula 69
- Oldřich 21
- Oldřich z Ronova 102
- Oldřich z Rožmberka 66
- Oldřich Zajíc 171
- olivín (olivinický) 25, 49, 50, 52, 64–67, 74,
81, 98, 99
- olivínovec 49
- Olomouc (Olomoucký hrad) 20, 22
- Ondřej z Všechem 140
- opál (opálový) 12, 27, 52, 76, 126, 170, 172
- oppidum 10, 29
- opuka 14, 26, 27, 30, 37, 39, 40, 42, 44, 75,
76, 124–126, 170
- opus spicatum 27, 32
- opyš 27
- ordovik (ordovický) 27, 37, 38, 43, 154, 171,
172, 174
- organický 96
- organogenní 30, 44
- Orlice 106, 107
- Orlická přehrada 119
- Orlické hory 38
- Orlík 16, 42, 45, 55, 56, 119, 120, 167
- ortorula 27, 38, 42, 46, 47, 60, 61, 84, 85, 90, 91,
103, 104, 112, 113, 119, 121, 122, 128, 159

- Osek 47, 138, 139, 145, 175
ostroh (ostrožna) 27, 57, 62, 77, 78, 80, 86,
95, 102, 106, 131, 136, 157, 167
Ota Braniborský 14, 21, 62
Otava 142, 144, 167
oxidy 49
- palác (palácový) 13, 22, 27, 62, 66, 77, 80, 84,
93, 95, 100, 102, 103, 106, 112, 115, 124,
140, 142, 153, 157, 163, 165, 177, 178
palebné zbraně 11, 28
paleolit 29, 34
paleozoikum 24, 27, 38, 39, 41, 80, 116
palisáda 10, 11, 22, 27
panel 37
pánevni sedimenty 39
páni z Kunštátu a Poděbrad 106
panský stav 16, 22, 55
pararula 27, 38, 42, 46, 61, 66, 68, 85, 88,
103–105, 129, 138, 139, 144, 145, 148,
157, 158, 160, 175
Pardubický kraj 55, 102, 106, 117
pargasit 50, 69
parkán (parkánový) 27, 98, 100, 102, 103
parléři 35
páskování 148
pegmatit 27, 42, 68–70, 84
pemrlování 27
peň 30
Perchta 136
perm 27, 39, 177
permokarbon (permokarbonský) 27, 39, 43,
47, 94, 95, 97, 132, 133, 150, 171
Pernštejn 35, 121, 177
Perštejn 16, 42, 48, 55, 56, 121–123
pertitizace 70, 101
pěstní klín 29
Petr Vok 60, 84, 117, 136
Petr ze Skalice 163
petrografie (petrografický) 14, 17, 23, 24, 30,
94, 95, 150, 153, 175, 177, 178
- pigment (pigmentace) 25, 27, 58, 72, 82, 94,
96, 133, 152, 153
Pisa 110
písečný 38, 39, 46, 78, 110, 111, 133, 169, 170,
174
písecko-zvíkovská oblast 35
Písek 28, 45
písek 30, 133
pískovcový 44, 64, 73, 86, 138, 142, 155, 173,
174
pískovec 14, 27, 42, 44, 73, 77, 78, 86, 103,
110, 111, 124, 125, 135, 146, 147, 155,
163, 169, 174
písmenkový 58, 69, 70
pláštěvní 60, 121
Plasy 93
pleochroické dvůrky 109
plodová břídllice 31
plutonický 30, 37, 39, 45, 162, 175
Plzeň 22, 39, 56
plzeňská pánev 39, 146
Plzeňský kraj 55, 57, 93, 129, 131, 146, 157,
165
Podkrkonoší 39, 178
podkrkonošská pánev 39
podkrušnohorská pánev 40, 75
podmořské výlevy 47, 116
pohraniční 47, 55, 71, 129, 169
pojivo 32, 34, 133
Pojizeří 155, 170
pokryvačský 26, 47, 131, 132, 175
Polabí 40
poloostrohanný 78, 155
polozaoblený 78, 164
Polsko 38, 71, 72
polštářová láva 47, 115, 116
polykrystalický (polyminerální, polymikt-
ní) 43, 49, 149, 154
Poohří 48, 121
porfyrický 46, 73, 85, 100, 101, 108, 112, 113,
137, 147, 161, 168

- pórovitost (pórovitý) 30, 41, 44, 81
 portál 24, 27, 31, 80, 90, 100, 103, 127, 147,
 154, 165, 169, 175
 Praha 16, 56, 124, 129, 175
 prachovec 27, 30, 38, 42, 43, 57, 58, 93–96
 Prašná věž 125
 Pražský hrad 27, 37, 42, 44, 55, 124–126,
 129, 176, 178
 proterozoikum (proterozoický) 24, 28, 37,
 38, 41, 43, 44, 57, 58, 93–96, 132, 140, 141,
 172, 174, 178
 protihusitský 140
 Protivín 45, 112
 prvohory 38
 předáci 35
 předhradí 93, 95, 100
 Přední východ 29
 Přední Výtoň 161
 přeměněné horniny 24, 26, 30, 31, 47
 Přemysl Otáč 20
 Přemysl Otakar I. 21, 100, 102, 167
 Přemysl Otakar II. 12, 14, 21, 60, 62, 77, 84,
 95, 100, 102, 112, 119, 124, 129, 138, 140,
 146, 159, 167, 177
 Příběnice 42, 55, 56, 127, 128
 příkopy 11, 22, 28, 57, 64, 66, 75, 100, 102,
 103, 106, 115, 124, 142, 161, 165
 Přimda 42, 55, 56, 129, 130, 145, 175
 přírodní kámen 24, 31, 32, 37, 176, 177
 pseudogotika 137
 pseudorenesanční 77
 puklina 28
 Purkart z Vimperka 159
 Půta z Potštejna 106
 Putna (Michalovice) 18, 110
 Putna (Velhartice) 157
 pyramidy 34
 pyrit 49, 52
 pyroxen 24, 25, 49–52, 63, 65, 67, 74, 78, 79,
 81, 98, 99, 150, 165, 166
 pyroxenit 45
 Rabí 15
 Rabštejn (rabštejnský) 32, 33, 42–44, 47, 55,
 56, 94, 131–133, 175
 radioaktivita (radioaktivní) 25, 54, 109, 114
 Radyně 15, 45
 Rakousko (rakouský) 26, 34, 38, 45, 54, 100,
 117, 118, 162, 177
 Rakovnický potok 95
 Rakovník 40, 44, 57, 75, 97, 146
 Rakušani 38
 raný středověk 22, 25, 34, 40, 176
 Razím 14, 76
 regionálně metamorfovaný 31, 116, 177
 renesance (renesanční) 15, 23, 60, 71, 77, 88,
 100, 108, 119, 144, 146, 157
 rohovec 31, 172
 románský 12, 16, 22, 27, 29, 33, 44, 80, 82,
 108, 124, 125, 129, 144, 159, 165
 romantismus 12, 16, 155
 rotunda 22, 29, 108, 124
 rovnoplochy 92, 138, 175
 rozvodí 161
 Rožmberk (rožmberský) 42, 55, 56, 136, 137
 Rožmberkové 84, 117, 136, 159, 161
 ruda (rudní) 49, 53, 69, 72, 74, 139, 147, 162, 164
 Rudolf Habsburský 153
 rula 30, 31, 61, 70, 88, 102, 103, 127, 130, 146,
 147, 160
 Rumpál 153
 runové písmo 36, 70
 rutil 53, 60, 111, 122
 Rýchory 38
 Rýmařov 132
 ryolit (ryolitový) 28, 30, 38, 39, 42, 106, 140,
 141, 154
 Rýzmburk 16, 42, 47, 55, 56, 123, 129, 138,
 139, 145, 175
 Říčany (Říčansko) 32, 39, 42–44, 55, 56, 140,
 141, 178
 římsa 24, 31, 93, 132, 175